

دمور مینه

Download from:aghalibrary.com

لیکوال: حاجي محمد ځلاند

شننه اوځیږنه جمیل احمد درویش

دمور

دمور اوپلار د حقوقو په اړه

بشپړ لارښود کتاب

لیکنه اوڅیړنه : حاجی محمد ځلاند او همکار جمیل احمد درویش

دمور مینه

دکتاب ټول حقوق په خپرندوبه اړه لری!

دکتاب پیژندنه

دکتاب نوم : دمور مینه *

لیکنه او څېړنه : حاجي محمد ځلاند اوورسره همکار جمیل احمد *

دروښی

خپرندوبه اداره : الهدایة خپرندوبه اداره *

کتنه او خوښونه عبدالحمید مسلیم

او حکمت الله الهام *

ډیزاین الهدایة خپرندوبه اداره *

دچاپ کال ۱۳۹۸/۳/ ۲۱ *

٦/١١/٢٠١٩ *

١٤٤٠/١٠/٧ *

دچاپ شمیر : *

۱۰۰۰ ټوکه

کچه ۵،۸۳×۸،۲۷ سانتی متره *

دترلاسه کوونکی تدریس القران اسلامی وانسی راډیو *

همدارنګه کیتابتون ویبسایټ *

له ګرانو لوستونکو څخه یوه لنډه هیله

اسلام علیکم ورحمته الله وبرکاته. اما بعد

دټولو لوستونکو و څخه موږ دا هیله لرو چې په دی کتاب کی کومه یوه غلطی په نظر ورسی .

هغه دی هم هلته اصلاح کړی . غلطی که املایی وی یا معنوی وی یا داسی بله غلطی وی څه فرق نه لری بس اصلاح دی یا په ذهن او یا په قلم سره وکړی او موږ ته دی دزړه له موخی معافی وکړی . ځکه هر انسان دهیری او خطا خاوند دی .هیڅ یو انسان داسی نسته چی خطا دی نه ځنی

کیږی .پوهان وایی : بنده معنا مانده :اوبل داچی څرنګه یو څوک دانه غواړی چی دده په عیب باندی بل یو پوه سی نوباید چی دبل مسلمان انسان لپاره هم دانه وغواړی چی دده عیب ونوروته ښکاره سی . پښتانه څومره یو ښه متل کوی : بنده راسه دخدای خپل سه لکه پرځان داسی پربل سه : اودمسلمان پرعیب پرده اچول نه یوازی داسی چی هغه خوشحاله کوی بلکی

دده دخپلو عیبونو ددی لامل ګرځی چی الله رب لعزت به یی ورپټ کړی . یا په دنیا کی او یا په اخرت کی . مبارک علیه الصلاة والسلام فرمایی (من ستر مسلما ستره الله فی الدنیا والاخرة) یعنی څوک چی دیو مسلمان عیب ورپټ کړی نو الله ج به یی په ددنیا او اخرت کی پرده وکړی .نور بحث نه اوږدوو دهو ښیار لپاره صرف اشاره هم کافی ده

والســـــــــ

ډالـــــــۍ

* دخپلو والیدینو مور اوپلارپه نامه چی له زوکړی یی ترځوانی په دینی خدمتونو کی مصروفه کړی یو تردی چی دعلم ډګر ته یی راورسولوو په الهی دین اسلام سره یی زموږ پالنه وکړل.
* او دهغو ځوانانو ورونو او خویندو په نامه چی دخپل مور اوپلار ډیر احترام او قدردانی یی کړی وی.
* په درنښت حاجی محمد ځلاند اوورسره همکار جمیل احمد درویـــــش

دکتاب ځانګړتیاوی

ګرانو لوستونکو و دکتاب ځانګړتیاوی ټولې پې لاندی ډول سره دی

۱ لومړی ځانګړتیا یی داده چی په بیلا بیلو معلوماتو سره اوډلی دی

۲ ځانګړتیا ددی کتاب داده چی یوه په زړه پوری قیصه دمور په هکله وړاندی کیږی ورپسی یو څو غوره ویناوی دوالیدینو دحقوقو په اړه وړاندی کیږی

۳ درهمه ځانګړتیا یی داده چی دوالیدینو په هکله دمعلوماتو وروسته یوه په زړه پوری ادبی ټوټه هم پرته ده

۴ ځانګړتیا ددی کتاب داده چی دپوهانو ځیرکو عالمانو اواوستادانو غوچاڼ معلومات پکښی ځای پرځای سوی دی

الهی داځانګړتیاوی اوپایدی هرلوستونکی ته په برخه ورکړی اوزمور سپیڅلی کوشش په خپل عالی دربار کی قبول او مقبول وګرځوی

امین

*

دکتاب لپکلو سبب او لامل

داچی په انټرنیټ او عامه کتاب پلورنځیو کی دمور او پلار حقوقو په اړه کوم داسی مدلل او بشپړ کتاب په نظر نه راغلی نو موږ هم هڅه وکړله چی دوالیدینو دحقوقو په باره کی یو کتاب تالیف کړو نو الحمدالله اوس دادی تالیف مو کړی او ستاسو په لاسونو کی دی چی خالص می دځښتن تعالی په مرسته او توفیق سره تیار او نویشته کړی

ولحمدالله الجـــامع وحده

دلیکوال پیژندنه

حاجی محمد ځلاند چی اوس مهال دکندهار ولایت دسپین بولدک ولسوالی دنوی کلی اوسیدونکی دی

محترم حاجی محمد ځلاند ابتدایه زده کړی
دپاکستان دبلوچستان په ایالت کی دسرخاب کمپ
دهجرت په عالی لیسه کی ترسره کړی . متوسطه زده
کړی یی دکندهار ولایت په لمر او الجهان ښوونیز
مرکز کی سرته رسولی .

ددی وروسته یی داقتصادی مشکلاتو له وجهی په
کار پیل وکړ اوزده کړی یی نیمګړی پاته سوی . محترم
حاجی محمد ځلاند دکمپیوټر په برخه کی دیادونی وړ
استاد هم پاته سوی دی په دی برخه کی یی ډیر
شاګردان روزلی دی .دهغه وروسته یی دسپین بولدک
په سیمیزه او ولسی اسلامی راډیو لومړی تعلیم القران
وروسته بیا په تدریس القران راډیو کی دتخنیک دنده
په غاړه وروسپارل سوه

دلازیاتو بریالیتوبونو په هیله دی عبد الحمید مستقیم

فهرســـــت

13 ..... (د مور مینه)

د مور د مهربانی په هکله یوه ډبره په زړه پوري قیصه

13 .....

15 ..... : ای ګرانې مور جانې

17 ..... د مور په اړه څوره خبرې

18 ..... د مور جالبه کیسه

23 ..... ادبی ټوټه

25 ..... مور یعنی څه؟

26 ..... دنبی ص مینه د مورسره

31 ..... ادبی ټوټه

32 ..... د مورپه هکله څوزرینی کرښی

33 ..... د یوه زندانې د زندان خاطره

36 ..... د مورد مینی ادبی کرښی

مورخوکے دہ 37

گرانی موری 38

سوال وکړل سوچې مور څه شئ دہ؟ 42

ادبی ټوټه 45

یوه مور په ځنګله کې 46

مور 48

عجیبه قیصه 51

مورجانه 53

ادبی ټوټه 54

دمورسره دزوی دوکه 58

زریښی کرښی 60

ادبی ټوټه 61

قیصه 63

مورخوکے دہ 66

ادبی ټوټه..... 67

قیصه..... 68

قیصه..... 70

له هور اوښلار سره نیکی کول..... 72

(د مور مينه)

دې نړۍ کې مطلبي مينه رواج ده
چې يوه يې د بنايست بله د باج ده

بې مطلبه که څوک مينه ليدل غواړي
د مور مينه نه په تخت او نه په تاج ده

هره مينه خپل مقام لري وځانته
د مور مينه رسيدلې تر معراج ده

مينې سته چې په عوض هم پوره کيږي
او دا مينه صرف اولاد لره احتياج ده

زما (درد من) دې خدای د حق مينه نصيب کړي
نوره مينه د غارت او د تاراج ده

د مور د مهربانۍ په هکله يوه ډېره په زړه پورې قيصه

يو ځوان هلک چې هره ورځ به يې په کور کې د ميرمن او مور ترمنځ جنجال ؤ،نو غوښتل يې چې د مور څخه ځان خلاص کړي، فيصله يې وکړه چې مور بايد په ځنګله کې خوشی کړي،

نو موریې په شاه کړه او دیوه لوي ځنګل په لور روان شو او یو هسک غره ته وخوت چې خپله بوډی مور هلته پریږدي ترڅو راکښته نه سي, نو کله چې د ځنګل په منځ کې د دنګو او هیبتي لویو بوټو ونو)لاندې تیریده نو مور به یې دپاسه د ونو (. . . ځانګې ماتولې او په ځمکه به یې غورځولې هلک خپله مور په غره کې پریښوده او یوازې راروان شو,لیکن لاره ډېره هیبت ناکه وه هلک فکر وکړ چې که خدای تعالی مه کړه لاره مې غلطه کړه نو هسې نه په بل لوري لاړسم او حیوانات مې وخوري,په دې سوچونو کې ؤ چې مورکی یې پرې اواز وکړ چې زوی جانه ګوره چې لار درنه غلطه نه سي ما به په لاره کې د ونو او بوټو ځانګې په دې خاطر راماتولې او په لاره مې غورځولې ترڅو تاته په بیرته تلو کې مشکل نه وي او لاره درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو بیرته ولاړ سه ! زوی جانه ناوخته دی ژرژر ولاړ سه چې خدی تعالی مه کړه کوم ځناور درته نقصان ونه رسوي په خیر

لاړ سې زویه ! په دې وخت کې د اوښکو ډنډونو د هلک په سترګو کې سیلابونه
جوړ کړل ، زیات پښیمانه شو مور ته راغی غاړه یی ترینه واخیسته لاسونه یې ورته ښکل کړل او بیرته یې کور ته بوتله .
ترټولو عجیبه خو دا ده چې زوي یې د مرګ سوچونه کوي او مور یی د سلامتی فکر !
مور جانه د مینه ناک زړه څښتنه ده هر وخت یی قدر او عزت کوه ځکه چې دغه نعمت په عمر کې انسان ته یو ځل ورکول کیږي.

ای ګرانې مور جانې:

هر هغه څه چې تا زما لپاره کړي لکه مینه، پاملرنه، باور، تشویق، هیله، هوساینه، ملاتړ، ډاډګیرنه او دا هر څه ما په دې پوهوي، چې زه څومره شاباسی نیکمرغه وم ، چې ستا غوندې مور مې درلوده ، د دغه ټولو نیکیو په بدل کې زه هیڅ نشم کولای یوازې به

دومره وایم چې ای د عرش مالکه ای د ځمکو او
اسمانونو خاونده زما مورته په خپل فضل او رحم سره
جنت الفردوس ورکړه ته مور،د واړه د قیامت په ورځ د
.خپل عرش د سیوری لاندی سره یوځای کړه

امین ثم امین

خدائې خودې بې موره د چا کور نه کړي
اوګوره صورت مې ځکه زور نه کړي
ځکه مې غمونه اوس ملګري دي
اوس راته دعا خو خوږه مور نه کړي
ماوربانديې خاورې اړاولې دي
خوند ځکه دا کلې او دا لور نه کړي
څه رنګه به هیره کړم مور جانه زه
کور کښ مې خندا نیازبینه خور نه کړي
وائي راته څه شوله ادې زما
اوس راسره لوبې واړه لور نه کړي
څنګه چې خلق سوځي د مور جانې غم

داسې سوځول په خدايګواور نه کړي
هغه خوشحالې نشته اوس کلي کښې
اوس واړه زمونږ کلي کې شور نه کړي
څنګه چې دا زه داسې بې موره شوم
خدائې دې دغه خلق داسې نور نه کړي.

د مور په اړه غوره خبرې

يوائنی څوک چې زړه او روح يې د ژوند تر اخيره د
اولاد سره ريږدي مور ده.
. مور ټوله د مهربانۍ څخه جوړه ده
يوائنی څوک چې د عمر تر اخيره پوري د اولاد نوم په
خوله کې لري هغه مور ده.
هيڅ ګل د مور په شان رنګ او ښکلي بوی نه لري
مور د نيکبختۍ لمر دي
له داسې حاله ويره وکړه چې مور دی
له فرياد او نفرت څخه خپل لاسونه
ستا په خلاف داسمان په لوری اوچت
کړی

دمور حسین یادونه داسی یو سیند دی چی
دژورو الی اندازه یی یوازی واحد الله جل جلاله
ته معلوم دی

دمور محبت داسی یوه هستی ده چی هیڅ
نه خـــتمیږی
دمور محبت دهرڅه څخه بهتر اوښایسته شی دی

د مور جاذبه کیسه

یوه مور د خپل ناروغه زوی د کټ خواته ناسته وه او
ژړل یې
ملائیکه راکښته شوه مخ یې د مور خواته کړ او ورته
یې وویل:
ای موري ! زه د الله ج له خوا راغلې یم، هغه پرتا
رحمت کړی چې ستا یوه هیله پوره کړم، ووایه له هغه نه
څه غواړې؟
مور ملائیکې ته مخ کړ او ورته یې وویل

له الله ج څخه غواړم چې زما زوی ته شفا ورکړي.
ملائیکې وویل: پښیمانه کیږې خو به نه؟
: مور ځواب ورکړ
!نه
: ملائیکې وویل
اوس دې زوې روغ شو، خو تا کولای شو چې دخپلو
ړندو سترګو د لید غوښتنه دې کړې وای
مور مسکی شوه او ورته یې وویل: ته یې نشې
احساسولی
کلونه تیر شول زوی څخه ستر او بریالی انسان جوړ شو
. او مور به هم د زوی بریالیتوبونه په مینه ولمانځل
زوی واده وکړ او له خپلې میرمنې سره یې ډیره مینه
درلوده یوه ورځ زوی مخ مورته وروراړه وی او ورته
یې وویل
! موري
نشم کولی څنګه یې درته ووایم، خو اصلي ستونزه دا
ده چې زما میرمن له تا سره یوځای ژوند نشي کولی،

غواړم تاته یو ځانته کور پیدا کړم ترڅو ته هلته جلا ژوند وکړې.

: مور زوې ته مخ ور واړولو او ورته یې ویل

نه زویه زه د پخو عمر لرونکو خلکو ځای ته ځمه

او له خپلو همزولو سره ژوند کوم او هوسا به یمه

مور له کور څخه بهر شوه یواځې کنبیناسته او په ژړا بوخته شوه

ملائیکه بیا راکښته شوه او مور ته وویل

ودې لیدل چې ستا زوی له تا سره څه وکړل؟

اوس پښیمانه شوې؟

غواړي ورته بنرا وکړې؟

مور وویل: نه پښیمانه یمه او نه هم بنرا ورته کوم، ته څه پوهیږې؟

: ملائیکې وویل

بیا هم دالله ج رحمت پرتا شوی او کولای شې هیله وکړې، اوس وایه پوهیږم چې له الله ج څخه د خپلو سترګو لید غواړې، صحیح ده؟

مور په ډاډ سره وویل، نه! ملائیکې په ډیره حیرانتیا سره وویل نو څه؟

: مور ځواب ورکړ

له الله ج څخه غواړم مږور مې ښه او زړه سواندە ښځه وي او وکولای شي چې زما زوی بختور کړي، ځکه زه نوره هلته نه يمه . چې له خپل زوی څخه څارنه وکړم

دملائيکي له سترګو څخه او ښکې روانې شوې او د او ښکو دوه څاڅکي دمور په سترګو کې ورتوی شول او سترګو يې . ديد پيدا کړ

کله چې مور دملائيکې او ښکې وليدلې ورځخه ويې پوښتل ايا

ملائيکې هم ژړا کوي؟

! ملائيکي وويل: هو

خو يوائې هغه وخت او ښکې تويوي او ژاړي چې کله الله ج . وژاړي

: مور پوښتنه وکړه

الله ج هم ژړا کوي؟

: ملائيکې ځواب ورکړ

الله ج همدا شيبه په ليوالتيا دخپل خلقت چې نوم يې مور ده ژاړي. يعنې چې مور ژاړي الله تعالى هم ژاړي

هيڅوک او هيڅ شي نسو کولای له مور سره پرتله کړو

نودرنو لوستونکو

که یو څوک وغواړی چی پرمختګ وکړی ! نودی
دخپل مور اوپلار سره مینه اومحبت کوی . دمور
اوپلار په دوعا انسان ترجنت پوری رسیږی . کوم وخت
چی دویو چاڅخه مور اوپلار خوشحاله وی نو الله(ج)
هم ډیرځنی خوشحاله
اوراضی وی

دمور ازاری به کله هم هوسا نه سی
دمور اوپلار دازار عذابونه په دنیا کی
سړی ته رسیږی
اخرت خولا پرمخ پاته دی
نو هیله لرم چی ازار یی نه کړی
اوپه خپل ژوند کی یی راضی اوخوشحاله
کړی

ځکه جنت دمور اوپلار تر قدمونو لاندی دی
ددوی شتون غنیمت وګڼی او
دعاوی ورڅخه وغواړی
چی دجهنم له اور څخه خلاصون ومومی
ځکه دمور قهر عارضی
وی
مګر محبت یی دایمی وی

ادبی ټوټه

ستا پاکو پښو لاندی جنت دی

موری
په موږ لازم ستا اطاعت دی موری
د رب په وړاندی ستا دعا مورجانی
بلکل قابیل د قبولیت دی موری

چې ستا حقوق رب په قران کې ویلی
لوړ دی ترچا منزلت دی موری
چې درته وګورم نو زړه می خوښ شی
درته مې زړه کی محبت دی موری
راته دی تیری ډیری شپی کړی ویښی
ډیر زیات په موږ دی شفقت دی موری
په ورین تندی چې مور ته څوک وګوری
حدیث شریف د پاک حضرت دی موری
دهغه اجر یوی عمری غوندی دی
ولا ربنتیا او حقیقت دی موری

چې نورانی مخ ته دی ګورمه زه
پکی څه بل شانی لذت دی موری
اوس یی قیصی نه معلومیږی موری
اسلام درکړی لوی عزت دی موری

دعمري د ژړګی سریی موری
تاسره مې حب هم ستر الفت دی موری

مور یعنی څه؟

مور خو مور وی
مور هغه هستی ده، چې الله تعالی یې انسان ته په ژوند
کې یو ځل ورکوی.
لکه یو بیت دی
قدر یې ډیر پکار دی د خپل ژړګی په مینه)
هر چا ته خدای ورکوی یوه یوه مورکۍ
مورد انسان د هیلو او امیدونو باغچه ده
مورد دنیا د ښایستونو او رنګونو نوم دی
یوه څرګنده مورد انسان د خوښۍ او خوشحالۍ
نمونه ده
مورد هغه کتاب نوم دی، چې په لوستلو سره یې د
انسان تلوسه لا پسې زیاتیږی

بې له موره دا دنیا بې خونده او نیمګړی وې
د تربیت لومړني مکتب او مدرسه د مور غیږه ده
د مور یاد د هیرولو نه دی، حالانکه که پیرۍ پیرۍ
ژوند تیر شی
لکه چې یو دوه بیتونه دی

ما کړله هیره یادیدله مور مې
زما له ذهنه نه وتله مور مې
ما کړی نعرې چې نورې نه یادوم
په خپله فکر ته راتلله مور مې

ګرانو دوستانو هیله مند یم چې د
خپلو والدینو سره د زړه له کومې مینه او محبت وکړی

د نبي ﷺ مینه د صحابو سره

رسول الله ص د خپلې مور په قبر

ژړا : پر انسان باندې د الله رحم او احسان ده، الله جل جلاله وایي وأنه هو أضحک وأبکی (النجم 43)، یعني او هغه ذات دی چې خندول او ژړول کوي، په ژړا سره د درد مند او غمجن انسان زړه سپکیږي او دا رنګه په ژړا سره له درد منو او کړیدلو سره خواخوږي غمرازي کولی شو، که موږ په لاس کې څه ونه لرو او ونشو کولی د کوم غمجن او درد من انسان مرسته وکړو، د او ښکو زیرمې خو لرو د ناچاري او بیوسي په حالت کې د داسي خلکو په حال ژړلای شو او له هغو سره سلګۍ شریکولی شو ، دا راز ډیر ځله یوه شي ته د شوق له پاره هم ژړا انسان ته سکون او ارام ورکوي او د الله له ویرې هم ژړا له موږ سره مرسته کولی شي، او د الله له ویرې تویدونکې

اوښکې د اخرت په ورځ خورا ارزښتناکې ملغلرې ګرځي. رسول الله صلي الله عليه وسلم په خپل ژوند کې له دې انساني حالت سره ډير ځله مخامخ شوی دی او په مختلفو حالاتو کې يې ژړلی دی

. دلته هغه پرتې ګټې او فايدې را څيړو

رسول الله صلي الله عليه وسلم د خپلې مور قبر ته ولاړ او دهغې د قبر خواته يې وژړل ، له ده سره چې کوم ملګريی وو هغه هم وژړل او ويې ويل : ما له خپل څښتن نه اجازه وغوښتله چې زه مې مورته د مغفرت دعا وکړم اجازه يې رانکړه او بيا مې له خدايه څخه اجازه وغوښتله چې د خپلې مور د قبر زيارت وکړم نو اجازه يې راکړه . نو تاسو هم د قبرونو زيارت کوئ ، ځکه په دې سره انسان ته مرګ وريادېږي . عن أبي هريرة –رضي

الله عنه- قال: زار النبي -صلى الله عليه وسلم- قبر أمه فبكى وأبكى من حوله، فقال: (استأذنت ربي في أن أستغفر لها فلم يؤذن لي، واستأذنته في أن أزور قبرها فأذن لي، فزوروا القبور فإنها تذكر الموت). (رواه مسلم)

په حديث کې دي خبرې ته اشاره ده چې دمور مينه د انسان په فطرت کې اغږل شوې وې که څه هم د رسول الله صلي الله عليه وسلم مور د ده په ماشومتوب کې وفات شوې وه او ده يې دومره خواږه نه وو ليدلي خوبيا هم له مور سره اړيکه تر نورو ټولو انساني اړيکو پياوړې او پخه ده ، او د مور د قبر خواته د رسول الله صلي الله عليه وسلم ژړا علما و داسې توجيه کړې ده چې په هغې باندې د جهنم له ويرې نه يې پرې ژړلي دې .

له حديث نه دا خبره هم معلومولی شو چې که د يوچا نږدي خپلوان مشرکان وې نوپه ژوند کې له هغو سره ناسته ولاړه او پوښتنه يې کولی شې او که مړه وې هم زيارت يې کولی شې او په ځانګړې توګه که ديوچا مور اوپلار مشرکان هم وې په دنيا کې به ښه چلند ورسره کوې ځکه قرانکريم وايي : وصاحبهما في الدنيا معروفا يعني په دنيا کې د دوی دواړو ښه ملګرتيا وکړه .

له حديث نه دا هم معلومولی شو چې قبرونوته تګ رخصت او مستحب ده ځکه په دي کار سره انسان ته مرګ او اخرت وريادیږي اوبل دا چې زيارتونوته تګ بايد يواځي دمرګ يادونې په موخه وې او د همدي موخې له پاره روادی ځکه په حديث کې تصريح شوې ده : فانها تذکر

الموت ، او دنورو ټولو موخو له پآره زیارت ته
تګ جواز نلري په تیره بیا نن سبا چې خلک په
دي لړ کې څومره شرکي عملونه او له ناروا موخو
سره زیارتونو ته ځي دهغه باید زیات مخالفت
وکړل شي او خلک باید زیارتونو ته دتګ په
موخه وپوهول شي

ادبی ټوټه

لوړ مقام لوړ دی عزت دی خوږی موری،
ستا تر پښو لاندی جنت دی خوږی موری،

ستا رضا کښی چی رب خپله رضا ایښی،
دی کښی هم د خدای حکمت دی خوږی موری،

رب رحیم نه درته سل کاله ژوند غواړم،

ستا دعا ده چی سر نن زما اوچت دی خوبی موری،

تا تکلاره د ژوندون ده را نبودلی،
ستا کلام زیب او زینت دی خوبی موری،

خوبی موری، خوبی موری بیله تا نه،
د عابد ژوند په زحمت دی خوبی موری،

دمورپه هکله څوزرینی کرښی

هغه څه چی تر لحده درسره پخیر ملگرتیا کوی
دمور دعا او شرین یادونه دی.
دتمام بشر په ژبه له روانو الفاظو
څخه غوره لفظ دمور دی.
تر ټولو نمونو نبایسته نبکلی
اوپه زړه پوری نوم دمور دی .

دکوم سړی په ژبه چی دمور نوم راځی
له خوښیو یی زړه ټالونه وهی .
مور هغه هستی ده جی ځان کبابه وی
مګر اولاد ته له سختیو نجات ورکوی.

دمور نوم په انسانی تعمیر کی دامید او محبت
خښته دی.
داسمان څخه لاندی دځمکی په سر بهترینه تحفه
مور ده.

د بیوه زنداني د زندان خاطره

د چهار شنبې په ورځ مې مور او وړوکې ورور ملاقات ته راغلې وو لومړې ځل وه چې د مور جانې سره مې په ولچک او زولنو کې کې مخامخ شوم

مور او ورور مې ډېر راته وژړل خو مابه بار بار تسلي ورکوله او ویل به مې مور جانې ته مه ژاړه زه او مید لرم چې ژربه خلاص شم
خو د هغې دومره بې اختیاره ژړه وه چې ما نشوه برداشت کولی

پای کې مې په درد ورته وویل

مور جانې که ته ژاړې زه ځم

مور مې قراره شوه خو سترګو یې ډېرې خبرې راته کولې د پام غلطولو لپاره مې پوښتنه وکړه چې هغه بابا جان ولې نه راغې او کشر ورور مې ولې نشته درسره؟

مور مې ځواب راکړو ویل ورور دې په سبقانو اخته وه پلار به دې بیا راشې

د رخصتیدو په وخت کې مې وړو کې ورور راته وویل لالا کورته کله راځې؟

زما سترګې له اوښکو ډکې شوې ورته مې وویل وروره زه دلته ستاسو د پاره پیسې ګټم بیا درځم

ورور راته وویل هغه بل ورور به مې هم راته ویل زه ستا د پاره اختر ته کالي راوړم خو هغه د اختر نه مخکې شهید شو او د کلي په هدیره کې مو ښخ کړ او کالي یې رانه وړل

په دې وخت کې مې له خولې چغې ووتلې او مور ته مې وویل د بابا جان به مې څه حال وې، ورور مې وویل بابا جان مو هم ها بله ورځ مړشو او ښخ مو کړ؟

مور مې په کرار او ژړه غوني غږ راته وویل اوس دې ما اودا ۰ وړوکې ورو ښوازې ګوزاره کوو

زړه مې غوښتل چې ډیرې خبرې ورسره وکړم خو د دې خبرې سره د ملاقات وخت پوره شو اوزه موظف کس ترلاس ونیولم او د مور او وړوکې ورور څخه یې جلا کړم.

دمورد مینې ادبی کرښې

یه زما پاکی فرښتی موری
یه صبر ناکی پښتنی موری

ستا تکلیفونه شوګیری موری
ځار ستا د لوړی حوصلی موری

ستا دعاګانی پلوشی موری
کړی رښا ګانی راخوری موری

یه د سپرلی د باد وږمی موری
یه د رباب خوږی نغمی موری

زما دردونو له دمی موری
زری زری رچی رچی موری

نۀ لګوی زما پیسی موری
ګنډی شلیدلی لوپټی موری

د انتظار د شعر معنی موری
درته لوګے شه زمانی موری

مور څوک ده

هغه کسان چی دمور دهستی شکر کوونکی دی
بیخی نن وخت کی کم دی مور هغه نعمت دی چی
داولاد هر درد هر غم فه ځان تیرولو ته لبیک وایي
مور هغه نعمت دی چی دجدایی غم یي دځمکی
اسمانونو ترمنځ
دموجوده مساحت فه اندازه دی دردونکی غم لری
مور هغه څوک ده چی ستاخوشحالی دخپل خفګان په بدل کی
تاته زیاته وی
مور هغه لویه هستی ده چی یوه مسکایي دبچی هرڅومره لوی
غم فه خوښی بدلوی مور هغه نعمت دی چی خادم
اوشاکراولادبه

ده موږده دوعاپه برکت جنت ته ځی مورهغه نعمت دی چی الله ج
خپل دمهربانی یادونه تل دموږدمهربانی دیادونی سره کړی ده
مورهغه نعمت دی چی بیلا اخیره جنت یې ترپښو لاندی دی
یاالله ج دموږده هره حقه موږ خلاص کړی یاالله ج دموږد زړګی
هغه رحم چی داولادپه غیاب کی یې داپه خفل زړګی کم خفګان
تیروی یاالله ج موږ یې حق نشوادا کولی خوته هغه
دمورخفګان چی په موږ داڅومره زوریږی موږ دهغه په سزامه
محکومه وه ځکه موږ عاجزه یودمورحق نشوادا کولی
االله ج دي زمااوستاسو مورګانوته په جنت الفردوس کی اعلی مقام ورنصیب
کړی
یاالله ج زمااوستاسو مورګانوباندی دباران په شان رحمتونه نازل کړی چی هرچیرته وی
امین یارب العالمین

ګرانی موری

ستا د لاسه په مونګ باندی راحت دے ګرانی موری
ستا د پښو لاندی هم جنت دے ګرانی موری

کور ته راشم چی ته نه یی ډیر خفه شم
دسرسورےدی په مورِ باندی رحمت دےگرانی موری

مور چی د چا نوی نو بے شوکه په دنیا وی
هر انسان ته د مورجانی حاجت دے گرانی موری

چی بچو سره یی دعا وی نو مزی په دی دنیا کڑی
بے دعا چی یی بچی وی په زحمت وی گرانی موری

ستا خیال ساتلو ماته دا حوصله راکڑه
زما ژوندون ټول سلامت دے گرانی موری

ستا پرورش داسی پرورش دے اے مور جانی
نعمت هره لحزه په صداقت دے گرانی موری

موری
موری
موری
قربان دی سم گرانی موری

نن مي ډير سخت زړه درد وکړئ
آن داچې پر ځان مي دانسان شک پيدا سو
پوهيږي چې ولې؟
مور مې ويلي ول چې څنګه به له خپله زويه غوښتنه
وکړم او که چيرې غوښتنه مي رد سي
بل چا راته وويل چې مور دي ديو کار اجازه غواړي
د ماخستن لمونځ مي کوی
په سترګو کې مي اوښکې وچې سوي زبان ګوييي مي
وترڅو سول چې رنګ به مي څنګه سوی يي
تر لږ فکر ورسته مي جواب نه کړی ور
د لمانځه نيت مي ترې په فکر کې سوم چې خدای پاک
څومره مهربانه دی چې خپل حضور ته مي په لمانځه
بولي
او مور څومره حوصيله لري
چې د قدم له خاورې غوښتنه کوي

له ځانه وشرميدم ځان مي دومره بي کسه او ضعيف
احساس کړی چې تر ځان مي بتر او بر باد انسان ونه
ليدی
له سخت درد وروسته مي په زړه کې
خپل خالق تعالی ته وويل
افسوس افسوس صد افسوس دي زما پر انسانيت او
مسلماني وي
چې څنګه زما مور جاني ته دغه فکر پيدا سوی دی
او زه خبر هم نه يم چې زما تر حال او مال ستره هيله
زما په اړه داسې فکر لري
دخپل سپي څخه د يو ډير کوچني کار داجازي غوښتنه
او انديښنه ورته پيدا کيږي
که اولاد صالح دپوره ايمان خاوند وي
والدينو ته به يې هيڅکله هم دغه سوال او فکر پيدا نه
سي چې له خپلو اولادونو څخه ديو کار اجازه وغواړي

زمونږ دفاميل دوستان ټول خبر دي چې زما او دمور
ترمنځ خو پريږده دخانمي ترمنځ لا په شل کاله دي ته
ورته فکر نه دی پيدا سوی
که بد سوی نه وای مور جاني ته به مي دغه سوال پيدا
سوی نه وای
ځکه مي ستاسو سره دغه راز شريک کړئ
چې دخپلي مور دزړه اهما احساس کړی دی عرش يي
لړزولی دی
مور او پلار مو ډاډمن کړی چې پر تاسو پوره باوري
ووسي چې تاسو دخپل اولاد سر هم نه ځني ګرځوی

سوال وکړل سو چې مور څه شئ ده؟

•

. الله جل جلاله اويا ځله له مور څخه زيات مهربان دئ

•

سمندر وايي: مور هغه هستي ده چې د اولاد په
. سلګونو زره رازونه په سينه کي پټ ساتي

•

وريځو وويل: مورهغه هينداره ده چې هر رنګ پکښې له ورايه ښکاري.

•

غرونو وويل: د مور درناوئ زما له څوکو څخه هم ډېرلوړدئ.

•

باران وويل: موريوه داسې هستې ده چې تل يې د مينې وړانګې پر اولاد خپرې وي.

•

زمانې وويل: د مور مينه زما له ځغستا څخه هم تيزه ده.

•

شاعر وايي: موريوه داسې هستې ده چې د اورښت ونکي سينې ته کښته کيږي.

•

ليکوال وايي: مور هغه هستې ده چې د ستاينې لپاره يې په نړۍ کې الفاظ نه موندل کيږي.

•

دعا وايي: مور هغه شخصيت دئ چي د اولاد د خوښۍ لپاره هر وخت ماغوا ړي.

•

جنت وايي: مور هغه هستي ده چي زه يې هم تر قدمونو لاندي يم.

•

لمر وايي: موريوه داسي هستي ده چي له هرډول ګرمۍ او يخنۍ څخه اولاد ساتي.

•

ځمکه وايي: زما قيمت خو به څوک پوره کړي خو د مور قيمت هيڅوک نه سي پوره کولای.

•

هوا وايي: په ماکي نرمي او تازګي د مور څرګندونه ده.

•

رڼا وايي: مور درڼا او ښودني څلۍ دئ.

زه وايم: ما ته د مور او ګل ترمنځ تو پير نه ترستر ګو کيږي.

ادبی ټوټه

کور دې رالـه شاړ کړو په ژړا دې کړمه موری
لاړې رانه موړې بې دعا دې کړمه موری

ستا د ځار قربان غږ به نور نه اورم لکه؟
زړه مې چوې یتیم شومه تنها دې کړمه موری

بې لتا خو کور راته زندان ښکاري ما موري
سر دې په سودا سر په صحرا دې کړمه موری

ای زما قبلې زما دنیا زما هر څه
ټوله نړۍ شته خو بې دنیا دې کړمه موری

یوه مور په ځنګله کې

یو ځوان هلک چې هره ورځ به یې په کور کې د میرمن او مور ترمنځ جنجال و، غوښتل یې چې د مور څخه ځان خلاص کړي، فیصله یې وکړه چې مور باید په ځنګل کې خوشې کړي، یوه ورځ یې مور په شاه کړه او د یوه لوی ځنګل په لور روان شو او یو هسک غره ته پورته سو چې خپله بوډۍ مور هلته پریږدي، تر څو بیرته راکښته نه شي، کله چې د ځنګل په منځ کې د دنګو او لوړو بوټو او ونو لاندې تیرېده نو مور به یې پورته د ونو څانګې ماتولې او په ځمکه به یې غورځولې

هلک خپله مور په غره کې پریښوده او یوائې راروان شو، مګر لا ډېره هیبت ناکه وه، هلک فکر وکړ لکه چې لا رمې غلطه کړه، هسې نه په بل لوري لاړ شم او حیوانات مې وخوري، په همدې سوچونو کې و، چې مورکۍ یې پرې اواز وکړ:

زوی جانه! لار درنه غلطه نه شي ما به په لاره کې د ونو او بوټو څانګې په دې خاطر راماتولې او په لاره مې غورځولې چې، تاته په بیرته تلو کې مشکل نه وي او لار درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو ژر ژر ولاړ شه چې خدای مکړه کوم ځناور درته نقصان ونه رسوي په خیر لاړ شې زویه

په دې وخت کې د اوښکو ډنډونو د هلک په سترګو کې سیلابونه جوړ کړل، زیات پښیمانه شو مور ته راغی غاړه یې ترې واخیسته لاسونه یې ښکل کړل او بیرته یې کور ته بوتله

تر ټولو عجیبه خو دا ده چې زوی یې د مرګ سوچونه کوي او موریې د سلامتۍ فکر

!

د د ې کیسې مطلب

هره مور جانه د مینه ناک زړه څښتنه ده هر وخت يې قدر او عزت کوئ ځکه چې دغه ستر نعمت په عمر کې انسان ته يو ځل ورکول کيږي.

مورهغه لوی نعمت دی چې يوځلی لاړه شی نو بيا يی راتګ نشته مخکلی له دی چې پس له مرګه يی آرمان وکړی نو هڅه وکړه په ژوند کې يی خوشحاله کړی

مور د دنيا ستره هستي
په نړۍ کې ترټولو زوريدلی مورهغه
دافغان مورده متاسفانه يو خو چې څرنګه په
کارده مونږ هغسې د مور حق نه دی اداکړی
اوله بلې خوا زمونږ مورګانې روزانه غمونه

لمانځي زوريږي کړيږي او دردیږی دنړی
دنورو مورګانو په شان خوشالي زمونږ
دمورګانو په نصیب نه ده کاش مونږ هم
خپلې مورګانې له دی وروسته خوشاله
وګورو
الله پاک دی مو په وطن کی سوله راولی

مورهغه هستی ده چی لمن کښی یی اغزی واچول شی
ګلونه ترجوړیژی

ادبی ټوټه

موری ستا بنکلاه اوستا رڼا غواړم
زه ترابده ترقیامته ستا بقاء غواړم
ستا یوه مسکاه راته بقاء غواړی
دژوند یوه لحظه دی راته اعطاء غواړم

هاشمي دی تل دعآ غواړی
ستا د جنت راته بقاء غواړم
موری لاس پورته کړه د عرش ولورته
ستا په دعاء کی دارښا غواړم

دنیا څه ده خو بس خوشی تش میدان دی
یوه مور ده چی هم ژوند دی هم جهان دی
چی ناڅاپه راپیادشی ګرانی موری زړه وړو کی شی
ماشوم شی په ژړا شی

بی اختیاره د الله ج نه د اسوال وکړم
زما عمر او خوښی دی ټوله ستاشی

پ خپله ژاړم هیڅ پروا می نشته
ماته په ژوند دمور خندا پکار ده

په کور کی نه وی زه له کوره درته ګورته رالم

موری راپاڅه یو څه او ښکی می ډالی راوړی
دخپل پړونی په ځانګو کی می لږ وځنګاوه
یو ځل می بیا پخپله ژبه الله هو کړی موری

ټوپیږه قیصه

یوه زاړه ښځه به هر وخت له سهاره تر مابنامه دخپل زاړه کور د دروازې مخې ته ناسته وه
یو وخت ورته یو څوک چې هره ورځ به په همدې لاره تیریده متوجې شو، نو له ورځو څخه یوه ورځ وه، چې په همدې لاره تیریدی .
بیا یې په زړې ښځې سترګې ولګیدې، چې وچې شونډې، چاودلې پښې او زاړې جامې په تن د خپل زوړ کور مخې ته ناسته وه خو دا ځل ترې همدا سې تیر نه شو خواته ورغی او د سلام وروسته یې ورته وویلمورې څنګه یې؟

زاړې ښځې لاس د سترګو د پاسه ونیو په ځیر ځیر یې وکتل او ویې ویل ښه یمه ځویه

لاروي وویل : موږې داسې معلومیږي لکه چې نور څوک نلرې؟

ښځې وویل :ولې نه شکر دی شپږ زامن مې دي، خدای ج دې یې راته ژوندي لري .

لاروي وویل: موږې ستاسې له کوره داسې معلومیږي چې د زامنو کاروبار دې خرابه دی څه کار مزدوري لکه چې نشته

ښځی وویل: نه ځویه شکر دی په ټولو زامنو مې سبقونه ویلي، یو انجینر دی یو ډاکټر دی او نور هم لوی لوی کارونه کوي .

ټولو بچو ته مې ودونه وکړل، دا دوه میاشتې کیږي چې پلار یې وفات شو الله دې یې وبخښي

ډېرې سختې یې زما بچو سره تیرې کړې

لاروي وویل: نو زامن دې کوم دي موږې ؟

ښځي وويل: زامنو ته مې الله ج ډېر مال او دولت ورکړی، هر یو ته مې چې واده کولو بس الله به ورته بل ځای کې ښه کور او د ژوند سهولت ورکولو، ټول زامن مې هلته یو دوه کلي وړاندې اوسیږي

لاروي وويل: نو مورې ته دلته څه کوې؟

ښځي وويل: په دې لاره مې هر سهار زامن تیرېږي، صرف د هغو لیدو لپاره کښینم، خو اوس مې سترګې ضعیفه شوې او په موټر کې ناست زامن سم نشم لیدلی

مور جانه

مور هغه هستی ده چی لمن کښی یی اغزی . واچول شی ګلونه ترجوړیژی

مور په کور کی هغه تله ده چی ټول اولاد ونه ورته یوشان وزن لری

مورپه نړی کی هغه موجوددی چی زړګی پری
راټولیژی
موردد نیاملایکه ده.مورجانی ستادنوم تردغه
دریوټکو جارشم،(م)می مینه
(و)وجودمی(ر)می روح

له اسمان څخه لاندی دځمکی پر سربهترینه تحفه مور
ده
دکوم انسان په خوله چی دمور نوم راځی زړه یی
دخوشحالی څخه ټوپونه وهي

ادبی ټوټه

جوړپه دې دنیا جنت دی،دمورغیږه

دخدای رحم وشفقت دی،دمورغیږه

دنیا واړه دمورغیږه کې،پرته ده

ګهواره دبشریت ده،دمورغیږه

انسانیت دمورله غیږې،شروع کیږي

سرچینه دبشریت ده،دمورغیږه

محبت دمورپه غیږه کې،زده کیږي
مدرسه دمحبت ده،دمورغیږه

دمورمینه کې ریااوتذویرنشته
سرترپایه صداقت دی،دمورغیږه

دمورغیږه درازونو،ګنجینه ده
خزانه دلوړحکمت ده،دمورغیږه

د مور غیږه کې نفرت او کرکه نشته

ډکه واړه د الفت ده، د مور غیږه

په للو للو کې راز د نصیحت شته

ښه اغاز د نصیحت ده، د مور غیږه

د ژوند کړه وړه ، ټول همدلته شروع کیږي

ښه ټاکونکې د قسمت ده، د مور غیږه

د شاهانو په دربار کې، موندل نه شي

کوم دربار چې د عزت دی، دمور غیږه

په دنیا کې نعمتونه د خدای ، ډیري

خو ترټولو خوږ نعمت دی، دمور غیږه

په دنیا کې ئې مثال اوساری نشته

دومره ډک د لذت ده، دمور غیږه
دمور غیږه ټوله مینه ، مینه مینه

ټوله مینه ، ټول رغبت ده، دمور غیږه

زه قیام ئې دستایلونه ، عاجزیم

دومره لوړ نوم د صفت ده، دمور غیږه

دمورسره دزوی دوګه

ډیرپخوا لیری صحرایی سیمه کی کوچیان اوسیدل ترڅنګ یی دبدرالدین په نامه ګاونډی هم وو چی دده مورد (هیری)په ناروغی اخته وه او دی غوښتل چی زوی یی ټوله ورځ ترڅنګ وی زوی به یی دی خبری زیات زوراوه او ویل یی چی دخلګو له نظره به کوچنی یم کله چی د کډی کولو وخت رانږدی سو نو بدرالدین میرمنی ته وویل چی مورمی له ځان سره نه بیایو او همدلته یی پریږدو یوڅه خواړه ورسره کیږده چی یایی لیوان وخوری یاخپله مړه شی.چی دغم نه یی خلاص شو دي ورته ویل ښه دی کډی یی وترلی او میرمنی یی دخوړو ترڅنګ دخوابنی سره خپل یو کلن زوی هم پریښود چی همدایوزوی یی درلود اوپلار دزوی سره زیاته مینه لرل.دوی کډه بارکړه او یوڅه مزل وروسته دغرمی ډوډی لپاره دمه سول چی ټول په خوراک اخته وه بدرالدین میرمنی ته وویل چی زوی

می راکړه چی یو ساعت لوبی ورسره وکړو میرمنی
ورته وویل چی هغه می ستا دمور سره پریښود ده ددی
په اوریدو زیات خپه او په غوسه سو او چغی یی کړی
چی دادی څه وکړه میرمنی وویل چی ځکه می
پرییښودی چی سبا به موږ هم همداسی یوازی پریږدی
داخبره په ده باندی دمردک په څیر ولګیده او په تلوار
په اس سپور او دموراوزوی خواته ور روان سو ځکه
هلته داسی وه چی څوک به بار سول لیوان به یی کورو
ته ورتلل چی که به څه پاته وه خوړل به یی نو دی چی
ورسید ګوری چی
موریی شاوخوا ګوری

زوی یی مور په شاه تړلی
وه وربانډی لیوان شاوخوا راتاویږی اودا یی په کاڼو
ولی چی ځانونه وساتی بدرالدین لیوان وشړل سترګی
یی داوښکو ډکی سوی او دوی یی راوستل ددی نه
وروسته چی کله به کډه کیدل مور به یی په اوښ سپره

کړه او دی به دشاه په اس ورپسی وو او دستر ګولاندی
. به یی دمورجانی ساتنه کول

زرینی ګربنی

خوږه کلیمه د مور ویل دی
اوپه وجود کي يي ترټولو ښکلي اوزړه رابنکونکي غږ
(اي موري) د
مورکلیمه هغه کوچني لغت دي چي له هیلي،عشق
اولورییني ډک دي مورپه بشري زړه کي
. ترټولو خوږاوخوندلرونکي غږدي
موردلورییني، ازمښت، زړه سوي اوزده کړي سرچینه
ده مورد سپیڅلي ژښتن هغه لورییني ده چي دخپل
اولاددروزني اوپالني لپاره هري سرښندني ته
چمتوده، مور هغه غیږده چي داولاددارام ځاي دي
خوداغیږنه یواځي په ماشومتوب کي نه بلکي په
هروخت کي دخپل اولادلپاره ارام وربښي

خو_ کله چې یو ائیتوب احساس کوي، بلکه کله چې
څوک ستا خبره نه منې کله چې د چالخوا ستا مینه رد
شي کله چې دژوند څخه کرکه کوي،یو ځل سترګې پټې
کړي سوچ وکړی چې چیرته به ارام بیا مومي او څوک
ستا خبره درک کولای شي خوته به بیا مومي هغه بل
څوک نه ستا مورده، هغه چې تاته دا احساس درکوي
چې ته ترټولو غښتلي یي او تاته دا ډاډ درکوي چې ته
ریښتینې یي

ادبی ټوټه

ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

مور جانی ستا له محبت نه قربان
ستا حوصلی او صداقت نه قربان

ای د هر چا نه په ما ګرانی موری
ای محترمی قدردانی مـوری

مور جانی ستا دی لوړ همت ته سلام
ستا شفقت او مرحمت ته سلام

زمونږ لپاره سرګردانی موری
ای محترمی قدردانی موری
موری تحفه د پاک الله یی مونږ ته
بهتر نعمت په دی دنیا یی مونږ ته

په تا نازیږو ډیر بی شانی موری
ای محترمی قدردانی موری

زه افغان به دی عزت کومه
درسره مینـه محبت کومه

زما په غم ستړی ستومانی موری
ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

دمور مینه
پرون شپه مې خوب لیده چې مړ شوی یم
لومړی ورځ یوه پرښته راغله او راته وې ویل

څه غواړې ؟

ورته ومې ویل : اوبه !

وې ویل : لاړ شه هغې غونډې ته وخیژه او اوبه
وڅښه، کله چې هلته لاړم په یوې سترې چینې مې
سترګې ولګیدې، له هغې چینې څخه مې په مړه خیټه

اوبه وڅکلې . درپیمه ورځ بیا هغه پرښته راغله او وې ویل : نن څه غواړې ؟

! بیا مې وویل : اوبه

هغې وویل : لاړشه هغې غونډۍ ته وخیژه او اوبه وڅیښه، کله چې لاړم، ګورم چې چینه ډېره کوچنۍ شوې ده، په مړه خیټه مې ترې اوبه وڅښلې

اوومه ورځ بیا نو موړې پرښته راغله او وې ویل : څه غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې بیا وویل : لاړشه هغې غونډۍ ته وخیژه او اوبه وڅیښه، له یادې چینې څخه مې اوبه وڅښلې

څلوېښتمه ورځ بیا هغه پرښته راغله او وې ویل : نن څه غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې یو ځل بیا خپله تیره خبره تکرار کړه او وې ویل، چې هغې غونډۍ ته وخیژه او له هغې چینې څخه اوبه وڅښه

کله چې هغه ځای ته ورسیدم ګورم، چې د اوبو څاڅکي ډېر کم شوي دي، بیرته را وګرځیدم او له هغې څخه مې وپوښتل

دا ولې ؟

هغې په ځواب کې وویل : لومړۍ ورځ ټولو دوستانو، د کورنۍ غړو، قوم، مور او خپل خپلوانو دې ستا له پاره اوښکې تویې کړې، درېیمه ورځ یوازې ملګرو او مور دې ستا له پاره اوښکې تویې کړې، اوومه ورځ هم یوازې ملګرو او مور دې ستا له پاره اوښکې تویې

کړي، مګر څلوېښتمه ورځ يوازې او يوازې مور دې وه چې ستا له پاره يې او ښکې تويولې، دا څاڅکي ستا د مور او ښکې دي، چې د تل له پاره توييږي

کله چې را ويښ شوم، نو د خپلې مور لاسونه او پښې مې ښکل کړل، پوه شوم چې د مور مينه تل پاتې ده

مور د ژوند منظره ده

مور د ژوند د ستړي غره يوازېنی هغه چينه ده چې
داولاد تنده، سکون، ارامي او مينه پکې بهيږي
مور د اخلاص هغه نمونه ده چې د خپل بدن له غوښو
پی (شيدې) درکوي
مور د اعظمت و بلندی هغه مثال دی چې جنت يې له
پښو لاندې دی
مور خدای نده خو چې ودې نه بخښي خدای د نه بخښي

ادبی ټوټه

داقیامت خو دې خدای نه راولي موږ
چې ته مړه یې او زه نه یم مســـــافر یم

دمورپه اوښکو می لمده وه ځکه نه تیریده
زما تر اوسه نه هیریګی هغه وچه ډوډی

ده جنت سړه سایه لرم په کور کی
هم کعبه هم مدینه لرم په کور کی

غریب نه یم زه بادشاه دزمانی یم
بی مـــثاله خزانه لرم په کور کی

یو دیدار به یی په درست جهان ورنه کړم
زه خو داسی خزانه لرم په کور کی

لس کلن یتیم د خپلې مور سر ته ناست و ، لاسونه یې د مور له غاړې تاو کړي وو او له ژړا سره یې سلګۍ هم وهلې. مور یې خپل لاس په ډېر زحمت را پورته کړ او د خپل زوی په سر یې کیښود . کوښښ یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي، خو په لاس کې یې دومره توان نه و په ډېر ټیټ اواز یې په ډېر زحمت وویل: مه ژاړه زویه زه نه کیږم.یتیم خپلې سترګې د مور په سترګو کې ښخی کړې موړې پلار که مې وای نو اوس به یې تاته دوا راوړې وای ته نن نه شه زه بازار ته ځم چې نن مزدوري وکړم ما نه نام دوا درته راوړم.سلګیو یې خبرې پرې کړې مورې زه مې بوتان هم بازار کې خرڅوم چې ډیره دوا درته راوړم، خو ته نن نه شه.د مور په بدن کې یې لړزه پیدا شوه کوښښ یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي، خو توان یې نه و. د مور له سترګو یې

اوښکې را پرېوتې. زوی يې د لاس په ورغوي د مور اوښکې پاکې کړې

دمور لاسونه يی په ځمکې ولويده يتيم ونه پوهيدی چې مور يې ساه ورکړه لا يې هم مور ته خبرې کولې موړې ته مړه نشې که ته مړه شې نو زه به بيا ډوډۍ له کومه کوم موړې که ته مړه شې نو زه به يو ازې پاتې شم، موړې موړې...لږشيبه وروسته وپوهيدی چې مور يې دده خبرې نه اوري، له خولې يې سوې کړيکه ووته او د مور په سينه ور پرېوت

زرينی کربنی دمور لپاره

تاسی فکر وکړی چی يوه مور په خپلو اولادونو ځومره مهربانه ده تاسی هم ددی خبری شاهدان ياستی چی يوه مور د خپلو بچو د روښانه راتلونکی لپاره په پردیو کورنو کی جامی مينځی او ډوډۍ پخوي دا هرڅه ددی لپاره کوی چی دغه نيازبين بچی يی د خپلو همزولو او سيالانو په کتار کی ودريږی او نه غواړی چی دغه ګل

گل بچی یی بی تعلیمه لوی شی د دی خبری د ښه
سپیناوی لپاره د پښتو ادب د نا لیکلو ادبیاتو له
خروار لنډیو ځخه یوه لنډی ستاسو مخی ته ږدو
لنډی
بچیه د سکول نه قرار نه شی
زه به پردی جامی گنډم تابه ساتمه

دمورمینه

یوه مورچی شل کاله د خپل زوی په انتظار کښی
وه
د سرشمیرنی یو کارکونکی د سرشمیرنی په خاطر د
یو کور دروازه وټکوله
زړی ښځي دروازه خلاصه کړه

کارمند پوښتنه یې وکړه ,مورجانی په دی کور
کښی څوکسه یاست
زړی ښځی د کوڅی اخیری برخی ته وکتل او په
ژړند وکی لهجه یې وویل کولی شی سبا راشی
سرشمیرنه وکړی
د سرشمیرنی کارمند وویل, مورجانی څه فرق
کوی نن یا سبا
زړی ښځی وویل, بلی مامور صاحب زوی لرم چی
شل کاله کیږی مسافری ته تللی دی شاید نن یا
سبا به راشی که راشی نو ریبا دوه کسه یو
یو دکاند ارد کور ترڅیرمه واي چی هرکله چې
دا مورله کوره د باندی ځی نو رکیلی ماته پریږدی
واي چی شاید زوی به مو راشی زه به نه یم ستړی
به وی دا کیلی ورکړه ترزما راتګ پورې به
دمه وکړی
د مور مینه د اسی وی

له مور اوپلار سره نیکی کول

له ابو هریره رض څخه روایت دی چی
رسول الله ص وفرمایل «رغم انفه .ثم رغم انفه .ثم رغم انفه .قیل
من یا رسول الله قال من ادرک والدیه عند الکبر
.احدهما او کلیهما .ثم لم یدخل الجنة» رواه مسلم ۲۵۵۱.ژباړه:
دهغه پزه دی په خاورو سی .دهغه پزه دی په خاورو سی .اوبیا
دی هم دهغه پزه په خاورو سی .یو چا عرض وکړی ای د الله رسوله
دچا؟د رسول الله ص
داوینا چی وایی او بیا هم جنت ته داخل نسی . په دی معناء ده چی
څوک داموقع ترلاسه کړی او ګټه تری وانخلی نو هغه تاوانی دی
له همدی امله څوک چی دخپل مور اوپلار سره دبوډا والی په
حالت کی نیکی کول غنیمت ونه ګڼی .نو ددی لایق دی چی بدی
یی وویل سی. دابو هریره رض عنه څخه روایت دی چی رسول الله
ص وفرمایل بیشکه چی ځینی وخت په جنت کی دیو چا درجه
پورته کیږی .هغه به پوښتنه وکړی چی دا درجه ماته څنګه راکړل

سوه ؟ورته وبه ویل سی چی ستا اولاد ستا لپاره دبخښنی دعا کړی وه «رواه ابن ماجه دحدیث شمیره ۳۶۶۰»
په دی حدیث کی دمور اوپلار سره دښه سلوک لوی اجر اوهڅونه اوله هغوی سره دبد سلوک عذاب او بیره بیان سوه .ابو درالدرداء رض وایی چی ما درسول الله ص څخه واوریدل چی وی فرمایل: پلار دجنت منځنی دروازه ده. نوکه غواړی ضایع یی کړه اویا یی ساتنه وکړه (رواه ترمذی دحدیث شمیره ۱۹۰۰)
له دی حدیث څخه مطلب دادی چی دپلار حقوق اداکول اطاعت یی کول خبره یی منل او ادب ورسره کول دجنت پر منځنی دروازه ددا خیلیدو لوی سبب دی.

همدارنګه دعایشی رض عنها څخه روایت دی جی رسول الله ص وفرمایل زه چی بیده سوم نو ځان می په جنت کی ولیدی . بیا می دیوه لوستونکی اواز واوریدی پوښتنه می وکړه چی داڅوک دی ؟ راته وویل سول جی دا حارثه بن نعمان رض دی . بیا رسول الله ص وفرمایل : هغه ته دامقام اومرتبه دتابعداری په وجه ورکړل سوی دی . حارثه بن نعمان رض دخپلی مور ډیر تابعدار وه (رواه

احمد ۸۹/۲۴) نو درنو مسلمانانو لکه چې په حدیثو کې مو ولیدل دمور اوپلار څومره ستر حقوق دی نو موږ اوتاسو هم باید دمور اوپلار احترام او قدر وکړو. اوددوی دوینا ووڅخه سرغړونه ونه کړو. برته ددوی دمشورې دکوم کار پیل او ختم ونه کړو دژوند په ټولو چارو کې ورڅخه مشوره وغواړو

(ومن الله التوفیق)

دیوی دعا په هیله
حاجی محمد ځلاند او ورسره همکار جمیل احمد درویش

ستا له رضـــــا سره دهر بنده تقدیر تړلی
موری له تا سره دویښو شپو تصویر تړلی

اخذ لپکونه

بیلابیل ویبسایټونه

فیـــــــــجونه

فیـــــــــــــسبوک پانی

او کتابونه

همدارنګه دحاجی محمد ځلاند او جمیل احمد درویش
مطالعتی معلومات
خوښونه سردار ولی عابد

فیسبوک پاڼه حاجی محمد ځلاند

ایمیل ادرس Haji khan 413@ gmail.com

دتلیفون شمیره 070 555 80 76